TIETOSUOJAVALTUUTETUN TOIMISTO

Lausunto

TSV/4969/2025

19.5.2025

Eduskunnan perustuslakivaliokunta
pev@eduskunta.fi

Lausuntopyyntö asiassa HE 25/2025 vp

Asiantuntijakuuleminen asiassa Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmästä annetun lain, verotusmenettelystä annetun lain ja oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain 30 §:n muuttamisesta

Eduskunnan perustuslakivaliokunta on pyytänyt Tietosuojavaltuutetun toimiston asiantuntijaa kuultavaksi ja kirjallista asiantuntijalausuntoa Hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmästä annetun lain, verotusmenettelystä annetun lain ja oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain 30 §:n muuttamisesta (HE 25/2025 vp).

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että tietyillä toimivaltaisilla viranomaisilla olisi oikeus tehdä pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmän kautta myös saldo- ja tilitapahtumatietoja koskevia kyselyjä. Esityksessä ei kuitenkaan ehdoteta viranomaisille uusia toimivaltuuksia tai tiedonsaantioikeuksia, vaan että tietyt viranomaiset voisivat jatkossa selvittää pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmässä myös saldo- ja tilitapahtumatietoja. Esitystä on perusteltu muun muassa sillä, että tilitapahtumatietojen luovuttamisen keskittäminen pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmään parantaisi henkilötietojen suojaa vakiinnuttamalla tietojen luovuttamiseen liittyvät menettelyt verrattuna nyt tapahtuvaan ainakin osittaiseen henkilötietojen manuaaliseen käsittelyyn ja luovuttamiseen.

Tietosuojavaltuutettu ja sen toimiston asiantuntijat ovat antaneet asian aiemmissa valmisteluvaiheissa lausuntoja ja niissä esitetyt näkemykset on otettu huomioon tässä hallituksen esityksessä.

Apulaistietosuojavaltuutetun lausunto

Nyt lausunnolla olevaa hallituksen esitystä on arvioitava muun muassa perustuslain, EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen sekä Euroopan ihmisoikeussopimuksen vaatimukset. Henkilötietojen käsittelyä koskevan sääntelyn tulee tapahtua lain tasolla ja sen tulee olla kattavaa, täsmällistä ja tarkkarajaista. Lisäksi henkilötietojen käsittelyä koskevan lainsäädännön on täytettävä yleisen edun mukainen tavoite ja oltava oikeasuhtainen asetettuun tavoitteeseen nähden. Lainsäädännön on oltava myös selkeää ja sen soveltamisen on oltava ennakoitavaa. Tämän hallituksen esityksen osalta apulaistietosuojavaltuutettu toteaa, että hallituksen esitys on perusteltu kattavasti. Hallituksen esityksessä on myös arvioitu laajasti sekä seikkaperäisesti esityksen vaikutukset muun muassa Suomen perustuslain 10 §:n, EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen, Euroopan unionin

perusoikeuskirjan sekä Euroopan ihmisoikeussopimuksen yksityiselämän suojaa ja tietosuojaa koskevat vaatimukset.

Tietosuojaa koskevan lainsäädännön mukaan erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvien henkilötietojen käsittely on lähtökohtaisesti kiellettyä. Niitä saa kuitenkin käsitellä, kun kieltoon on säädetty poikkeus EU:n yleisessä tietosuoja-asetuksessa tai erikseen unionin oikeudessa tai kansallisessa lainsäädännössä. Myös muita henkilön arkaluonteisia tietoja ja syvälle henkilön yksityisyyteen meneviä tietoja kuin erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia tietoja käsiteltäneen väistämättä tilitapahtumatietojen yhteydessä. Erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia henkilötietoja, arkaluonteisia tai muutoin hyvin syvälle henkilön yksityisyyteen meneviä tietoja käsiteltäessä on huomioitava erityisesti tietosuojaperiaatteet kuten rekisteröityjen oikeudet sekä rekisterinpitäjän velvollisuudet, koska niiden käsittely voi aiheuttaa huomattavia riskejä henkilön perusoikeuksille ja -vapauksille. Apulaistietosuojavaltuutettu katsoo, että hallituksen esitys on tältä osin asianmukaisesti perusteltu.

Hallituksen esityksen mukaan esityksellä ei muuteta viranomaisen tietojensaantioikeuksia, mutta tietojen uudenlainen käsiteltävyys ja yhdistettävyys tietojärjestelmässä laajentavat oikeudellisesti tietojen käsittelyä. Keskitetyn sähköisen saldo- ja tilitapahtumajärjestelmän käyttöönotolla tavoitellaan rekisteröidyn kannalta tietoturvallisempaa tapaa käsitellä tietoja. Lainsäädäntöhankkeessa on arvioitu ja tunnistettu henkilötietojen käsittelystä aiheutuvia riskejä ja tehty tietosuojan vaikutustenarviointi. Apulaistietosuojavaltuutetun näkemyksen mukaan saldo- ja tilitapahtumatietojärjestelmän käyttöönotto vahvistaa menettelytapojen vuoksi rekisteröityjen henkilötietojen käsittelyn läpinäkyvyyttä ja on kestävämpää suhteessa nykytilaan. Näin ollen rekisteröityjen henkilötietojen- ja yksityisyyden suojan voidaan arvioida kokonaisuutena paranevan saldo- ja tilitapahtumatietojärjestelmässä ja rekisteröityjen oikeudet tulevat toteutetuksi varmemmin nykytilaan nähden.

Yhteenvetona apulaistietosuojavaltuutettu pitää esitettyjä muutoksia asian valtiosääntöoikeudellisen merkityksenkin kannalta asianmukaisesti perusteltuina ja tarpeellisina. Hallituksen esitykseen sisältyviä kattavia säätämisjärjestysperusteluita voidaan henkilötietojen käsittelyn osalta pitää hyväksyttävinä ja riittävinä.

Allekirjoitus

Heljä-Tuulia Pihamaa
Apulaistietosuojavaltuutettu

Miia Tukia
Ylitarkastaja

TIETOSUOJAVALTUUTETUN TOIMISTO

Asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi tarkistaa tarvittaessa tietosuojavaltuutetun toimiston kirjaamosta.

Jakelu

Eduskunnan perustuslakivaliokunta
pev@eduskunta.fi

Yhteystiedot

Tietosuojavaltuutetun toimisto
Sähköposti: tietosuoja@om.fi
Postiosoite: PL 800, 00531 Helsinki
Puhelinvaihde: 029 566 6700
Verkkosivut: tietosuoja.fi

Digital PDF Signature / Digitaalinen PDF-allekirjoitus
Miia Tukia
Ylitarkastaja
Tietosuojavaltuutetun toimisto
miia.tukia@om.fi

Digital PDF Signature / Digitaalinen PDF-allekirjoitus
Heljä-Tuulia Pihamaa
Apulaistietosuojavaltuutettu
Tietosuojavaltuutetun toimisto
helja-tuulia.pihamaa@om.fi